

‘**W**at hebben we toch een mooi vak!’ Nu weet ik niet precies of dit haar woorden waren, maar het was wel de teneur van wat Lou Andreas-Salomé tegen Freud vertelde.¹ Waarschijnlijk in een van hun vele briefwisselingen. Toen Freud bezorgd polste of het geven van therapie niet wat veel van haar vroeg, ontkende ze dat met stelligheid. Zij voelde zich juist vereerd dat ze mocht luisteren naar de verhalen van haar patiënten en zo getuige kon zijn van een rijkdom aan geschiedenissen en ervaringen. Leven is een vorm van poëzie, vond Salomé. Hiermee drukte ze haar verwondering uit: een nieuwsgierigheid naar mens-zijn, naar het verschil in levensvormen en de zoektocht naar gemeenschappelijkheid in al die unieke verhalen. Wat mij betreft is deze verwondering ook een drijvende kracht achter iedere hulpverlening. Met mensen spreken betekent het ontwaren van een diversiteit aan betekeniswerelden, maar ook het vinden van gemeenschappelijke thema’s. Hulpverleners meanderen al sprekend en reflecterend altijd weer tussen het bijzondere en gelijke, tussen het unieke en gemeenschappelijke. Een beweging die naar mijn aanvoelen wordt uitgedrukt met het woord ‘variëren’. Variëren impliceert immers een aandacht voor verschil, een beweging weg van het gekende of het gelijke. Tegelijkertijd is het een beweging die blijft refereren naar het gekende of gemeenschappelijke: variëren is ook altijd een verschillen *van* of variëren *op*.

Variatie is ook een rode draad in dit nummer. De systemische praktijk verschijnt hier in al haar verscheidenheid. De bijdragen schijnen een licht op verschillende werelden, wisselen af tussen praktijk en wetenschap, tussen vroeger en nu, tussen spreken en doen. En samen introduceren de bijdragen een waaier aan mogelijkheden om telkens weer aan te sluiten bij de unieke ervaringen van mensen en tegelijkertijd verschil te maken door deze bijzondere verhalen te verbinden met gemeenschappelijke thema’s.

¹ De beschrijving van haar visie is een vrije interpretatie gebaseerd op de biografie van Livingstone, A. (1984). Salomé. Her life and work. Moyer Bell Limited (p. 173-176).

Ann-Sophie Depamelaere opent dit nummer met een bijdrage over de therapeutische mogelijkheden van boksen. Ze beschrijft de indicaties en ingrediënten van bokstherapie. Depamelaere toont hoe je deze activiteit systemisch kan inzetten en illustreert dit met de casus van Thor, een negenjarige jongen met heel wat diagnoses. Een artikel waar je al lezend blij van wordt.

Over genderdiversiteit is in de media veel te doen. Een discussie die vaak polariseert tussen voor en tegen. Maar wat betekent het om te werken met genderdiverse personen? **Anke Raymaekers** neemt je mee naar de ervaringswereld, interacties van en perspectieven op trans en non-binaire personen. Zij laat zien wat belangrijke gespreksthema's zijn en wat dit alles inhoudt voor een therapeutische positionering. Een artikel dat je gelezen moet hebben.

Met de bijdrage van **Laura Sels** belanden we in de wereld van de wetenschap. Zij bespreekt relatie-onderzoek naar het onderdrukken van emoties en welke effecten dit heeft op de partnerrelatie. Volgens Sels is er in de wetenschappelijke literatuur een beweging gaande van een individueel perspectief op emotionele suppressie naar onderzoek waarin aandacht is voor contextuele factoren. En dit laatste is voor systeemtherapeuten die werken met paren interessant.

In een *Column* gaat **Janneke van Bockel** op zoek naar de goede intenties van een tienermoeder die door een onverantwoorde aankoop in een veld vol oordelen verzeild dreigt te raken. Een ouderbegeleider houdt best alle opties open, is de lijfspreuk en het devies van de auteur.

In de rubriek *Casuïstische mededeling* verhaalt **Ilke Gysen** over haar ontmoeting met Kato. Een cliënt die ze eerder zag na een traumatische gebeurtenis van seksueel grensoverschrijdend gedrag door iemand die Kato goed kende. Nu, enkele jaren later, reflecteren ze samen op wat er toen gebeurde in het therapeutische contact en welke therapeutische interventies en houding helpend waren.

Lieve Cottyn blaast de rubriek *Weerzien met ...* nieuw leven in. Zij haalde de geschriften van systeemtherapeut Jay Haley uit haar boekenkast. Ze beschrijft zijn visie en reflecteert over de betekenis ervan voor haar praktijk, toen en nu. Een heerlijke en eerlijke opfrissing van de ideeën van een invloedrijke pionier.

Ook in de rubriek *Boekbespreking* vind je een rijk pallet aan publicaties. **Thomas Fondelli** recenseert *Gezinstherapeut zijn* van *Peter Rober*. Fondelli ervoer een zeker systemisch ongemak tijdens het lezen van dit boek en beschrijft waar dit onbehagen mee samenhangt.

Cathy Van Gorp en *Kelly Vercaigne* zijn de auteurs van *Trauma verteert/d*. In de bespreking van dit boek is **Eline Kegels** lovend over de titel en de inhoud ervan.

Paul Verhaeghe schreef *Onbehagen*, een boek dat besproken wordt door **Philippe De Wilde**. In vogelvlucht geeft De Wilde de kernpunten weer van Verhaeghes betoog en waarom dit boek een aanrader is voor hulpverleners.

Ilke Gysen recenseert *The Myth of attachment theory. A critical understanding for multicultural societies* van *Helene Keller*. Zoals de titel al suggereert, omvat dit boek een kritische bespreking van het hechtingsconcept.

Veel leesplezier,
Ellen Reijmers